

سمینار عمومی همگرایی زنان برای طرح مطالبات در انتخابات برگزار شد
و عده های انتخاباتی و مطالبات همگرایی جنبش زنان

یکشنبه 17 خرداد 1388

کانون زنان ایرانی

گزارش: ترانه بنی یعقوب

عکس: مریم مجد

بحث درباره دو خواسته شفاف همگرایی زنان یعنی پیوستن به کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان و تغییر قوانین تبعیض آمیز روز گذشته هم محور اصلی بحث همگرایی گروه های مختلف جنبش زنان برای طرح مطالبات در انتخابات بود که در قالب سمیناری عمومی برگزار شد.

این سمینار با حضور فعالان زن و همچنین دو نماینده از کاندیداهای ریاست جمهوری دیروز در دفتر جامعه ی زنان انقلاب اسلامی برگزار شد. زهرا شجاعی و جمیله کدیور به ترتیب به نمایندگی از میر حسین موسوی و مهدی کروبی و محبوبه عباسقلی زاده، به عنوان نماینده ی همگرایی جنبش زنان در این جلسه حضور یافتند تا پاسخگویی مطالبات زنان باشند.

جلسه با دو بخش «وعده های انتخاباتی و مطالبات همگرایی جنبش زنان» و نمایش فیلم «ما نیمی از جمعیت ایرانیم» ساخته رخشان بنی اعتماد برگزار شد.

محبوبه عباسقلی زاده، فعال جنبش زنان و پژوهشگر در ابتدای جلسه با طرح مطالبات زنان با دو محور اساسی پیوستن به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان و تغییر مواد 19، 20، 21 و 115 قانون اساسی صحبت‌هایش را آغاز کرد: «برای نخستین بار در تاریخ ایران، مطالبات زنان به یکی از اصلی ترین موضوعات کاندیداهای ریاست جمهوری تبدیل شده است و سه تن از چهار کاندیدا برنامه ی خود را درباره ی مسائل زنان بیان کرده اند.»

وی ادامه می دهد: «این پدیده بعد از چهار سال تلاش مستمر اتفاق افتاده است و نتیجه ی تلاش زنان، گروه های مختلف جنبش زنان، سازمانه های غیر دولتی، احزاب، اصناف، زنان فعال در شهرستانها، اقلیت های قومی و مذهبی، زنان عشایر و زنان ایرانی در خارج از کشور است.»

او با بیان اینکه بین مطالبات همگرایی با برنامه های موسوی و کروبی درباره ی مسائل زنان فاصله هست، می گوید: «این که ما این بحث را مطرح می کنیم، به این معنا نیست که برنامه ی آنها را زیر سوال ببریم. به نظر ما این حرکت خوبی است که بحث های زنان مرئی شود و وارد فضای تبلیغات انتخاباتی شود. نقد این

بیانیه ها به دلیل ارتقای گفتارهای فمینیستی است، نه اینکه بخواهم انرژی دوستان را در این شرایط سخت کاری بگیریم.»

نماینده ی همگرایی در این میزگرد، با اشاره به بحث پیوستن بی قید و شرط به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان و بازنگری و اصلاح قانون اساسی در اصول 19 و 20 و 21 و 115 قانون اساسی به عنوان خواسته های همگرایی، ادامه می دهد: «مطالبات زنان در همگرایی در شرایط فعلی چندان حداکثری و دست نیافتنی نیست.»

وی توضیح می دهد: «صریح نبودن برخی واژه ها در قانون اساسی، اتفاقی نیست. ما می دانیم که مثلاً در اصل 19 می شد به جای واژه ی " و غیره"، "برابری جنسیتی" بیاید یا در اصل 115 "رجل سیاسی" به عمد آمده تا ایهام ایجاد کند تا بعداً بتوان در آن "ان قلت" آورد که رجل سیاسی یعنی زنان نه! و این به دلیل شرایطی بود که مجلس خبرگان در آن زمان داشت و خیلی از واژه های پیش نویس قانون اساسی را تغییر داد.»

او ادامه داد: «کسی که این پیشنهادها را بداند، می داند که این واژه ها هدفمند آمده و اگر ما دنبال راه حل اساسی برای اصلاحات ساختاری در حوزه برابری جنسیتی هستیم، باید به این نکات توجه کنیم.» عضو گروه میدان زنان می گوید: «همگرایی توجه دارد که آقای کروی بحث سهمیه بندی برای مدیریت های میانی را در برنامه ی خود گنجانده است و برنامه ی آقای موسوی در چارچوب برنامه های کلان است و به تبعیض مثبت هم توجه دارد. اما تمام اینها بدون توجه به دسترسی برابر شهروندان زن به مشارکت سیاسی میسر نیست.»

عباسقلی زاده با اشاره به مقدمه بیانیه کروی درخصوص زنان و نگاه تاریخی یک طرفه آن تاکید می کند: «روح حاکم بر بیانیه کروی نشان می دهد نگاه وی به حقوق شهروندی چندان برابری خواهانه نبوده است. اگر قرار بود در این بیانیه به این مسئله نگاه تاریخی بشود، باید می گفت که چطور در هفته ی اول بعد از انقلاب دادگاه خانواده حذف شد، مسئله ی سنگسار به میان آمد، حجاب اجباری شد، زنان قاضی و نخبگان دانشگاهی و معلمان و کارمندان به دلیل فضای سیاسی و ایدئولوژیک از کار کنار رفتند و اصولن در مورد نقص حقوق شهروندی از نظر تاریخی موضوع گیری می کرد و تنها به بخش موفقیت انقلاب در برابر متحجران بسنده نمی کرد. اگر بیانیه آقای کروی می خواست به گذشته زنان در ایران از زاویه حقوق شهروندی بپردازد باید به این نکات اشاره می کرد و یا اینکه اصلاً وارد بحث تاریخی نمی شد.» او با اشاره به بیانیه موسوی درباره ی زنان می گوید: «این بیانیه در مورد پیشنهاد تاریخی زنان اعلام موضع نکرده و به نظر می رسد بیانیه اش کارشناسی و در چارچوب برنامه ریزی جنسیتی با همان شیوه دوران اصلاحات است.»

او با بیان اینکه هیچ يك از کاندیداها بحث بازنگری قانون اساسی و الحاق بی قید و شرط به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان را مطرح نکرده اند می گوید: «البته در بیانیه ی هر دو کاندیدا هم به قانون اساسی اشاره شده و هم به کنوانسیون، و این دستاورد مهمی برای همگرایی است که بالاخره تابوی بحث در مورد قانون اساسی و کنوانسیون را شکسته است، هر چند هر دو کاندیدا فقط از اجرای اصول معطل مانده ی قانون اساسی یاد کرده اند و الحاق به کنوانسیون را با حق تحفظ در مواردی که مغایر اصول شرع و قانون نباشد اعلام دانسته اند»

زهره شجاعی، مشاور و مسوول برنامه های جنسیتی میر حسین موسوی صحبت‌هایش را با تاکید بر توجه جامعه به مسائل زنان آغاز می کند: «موضوع زنان باید با نگاه جامع و سیستماتیک بررسی شود خوشحالم که در بخش‌های غیر دولتی و جامعه ی مدنی در این نشست تخصصی درباره ی مسائل زنان با حضور صاحب‌نظران و اندیشمندان سازمان‌های غیر دولتی و جنبش عدالتخواهی و برابری خواهی حضور دارم. او ادامه داد: البته جای نماینده ی دو کاندیدای دیگر خالی ست که اگر حضور داشتند بحث ها چالش برانگیزتر و مفیدتر بود.

وی با بیان اینکه سه دهه از انقلاب ایران گذشته، خاطرنشان می کند: «در طول این دوران ما شاهد پیشرفت‌ها و موفقیت‌ها و در عین حال عمیق تر شدن برخی چالش‌ها در حوزه ی زنان هستیم و اگر تابلویی از مسائل زنان ترسیم کنیم، با صحنه ای روبه رو می شویم که زیبایی هایی دارد، اما مشکلات غیر قابل تحملي نیز دارد».

او با تاکید بر اینکه با موضوع زنان باید با نگاه سیستماتیک رو به رو شد، می گوید: «اگر بخواهیم تنها به یک بعد از مسائل زنان بپردازیم، به جایی نمی رسیم. باید با توجه به توسعه ی همه جانبه در حوزه ی زنان، به مسائل حقوقی آنها نیز توجه شود».

شجاعی با ارائه ی جدولی آماری درباره ی مسائل زنان در دوازده سال گذشته، تاکید کرد: اشتغال زنان در پایان دوره ی اصلاحات نسبت به آغاز آن دو برابر شد. سهم دانشجویان دختر در دانشگاهها از 36 درصد به 51 درصد افزایش یافت. او با اشاره به کاهش سه درصدی اشتغال زنان در چهار سال گذشته و همچنین دوبرابر شدن نرخ بیکاری زنان در این بازه ی زمانی، تاکید می کند «بهترین ملاک برای تحولات، آمار است.»

او با اشاره به سخنرانی های مهندس موسوی کاندیدای ریاست جمهوری می گوید: «البته هنوز برنامه جامع موسوی اعلام نشده و به زودی گفته می شود اما با توجه به سخنرانی های او یکی از مهمترین اهداف ایشان در حوزه زنان بازنگری قوانین تبعیض آمیز بوده است که قانون اساسی هم یکی از موارد آن است. الحاق به کنوانسیون رفع همه گونه تبعیض علیه زنان را نیز ایشان پی گیری خواهند کرد که پس از تصویب در مجلس ششم به خاطر ایرادهای شورای نگهبان در مجمع تشخیص مصلحت است که با توجه به اینکه رئیس جمهور یک عضو این مجمع است باید حد انتظارات مان را بر این اساس تنظیم کنیم».

جمیله کدیور نماینده مهدی کروی نیز می گوید: «بیانیه پنجم آقای کروی رویکرد ایشان را به مسائل زنان نشان می دهد. اما نباید مسائل ریز و جزئی را از این بیانیه انتظار داشته باشیم یکی از ویژگی های انتخابات فعلی مطالبه محور بودن است یعنی زنان کارگر معلمان، ناشران و دانشجویان هر کدام خواسته ای دارند و کاندیداها هم به تناسب دریافتی که از آن مطالبات داشته اند آنها را لحاظ خواهند کرد.

او دوباره تاکید می کند: «که مطالبه محوری از ویژگی های اصلی این دوره است و فقط اعضای همگرانی زنان نباید انتظار داشته باشند که به مطالبات این بخش توجه شود و این بی مهری به دیدگاه دیگر زنان جامعه است. نکته ای که در حرف های اعضای همگرانی دیده ام بیشتر توجه به اصلاحات ساختاری بوده است در حالی که ما بحث انتخابات ریاست جمهوری و مطالبات خود را پی گیری می کنیم پس نمی توانیم از اصلاحات ساختاری سخن بگویم. ضمن اینکه قوانینی که مورد نظر است می تواند مورد بحث قرار بگیرد. اصل 177 قانون اساسی مجال بازنگری را مشخص کرده است که اصلاح توسط رهبری با مشورت مجمع تشخیص مصلحت نظام صورت می گیرد و در این زمینه هم مشخص است که رئیس جمهور به عنوان یکی از اعضای این مجمع با رویکردش می تواند نظر دیگران را جلب کند».

او تاکید می کند: «ما با طرح مطالبات مان در فضای انتخابات به هر حال قصد داریم آنها را توسط رئیس جمهور اجرایی کنیم پس بهتر است برخی انتظارات مان را مطابق با شرایط جامعه قرار دهیم و آنها را اولویت بندی کنیم. اگر این انتظارات را با کمک یکدیگر طبقه بندی کنیم شاید به حل برخی معضلات هم یاری برسانیم.

او می گوید: «در بیانیه آقای کروی رسیدگی به اصول معطل مانده قانون اساسی هم تاکید شده است. و به عنوان یک کشور اسلامی با حق شرط به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان می پیوندیم».

محبوبه عباسقلی زاده با توجه به صحبت های این دو نفر ادامه می دهد: «روح مطالبات زنان و همگرانی بر اصلاحات ساختاری است این اصلاحات نیز بر دو محور اساسی مشارکت زنان و برابری است یعنی

مکانیزمی که در مطالبات تشریحی ما آمده یک سری اصلاحات ساختاری بر اساس تحقق برابری و مشارکت مردمی است که احتیاج به تغییرات اساسی دارد».

او حرفهایش را با پرسشی ادامه میدهد: «کجای برنامه ی کاندیداها توجهش به اصلاحات ساختاری است و به نظر می رسد که در این برنامه ها با لفظ برابری به شکل تابو برخورد شده است و در برنامه های این دو کاندیدا هرگز از این واژه ها بهره برده نشده است»

او در حرف هایش با توجه به تغییرات اساسی که احمدی نژاد رئیس جمهور از بعد واپس گرایانه در سیاستهای کشور به شکل ساختاری ایجاد کرده اشاره می کند: «تجربه این دوره به ما نشان داد که رئیس یک دولت اتفاقا می تواند تغییرات ساختاری بدهد و خواسته های ما نیز بر اساس برابری نیازمند اصلاحات ساختاری است».

زهره شجاعی در واکنش به این سخنان پاسخ می دهد: «برنامه موسوی با رویکرد تغییر به جایگاه زنان نوشته شده است و در آن به بحث برابری هم توجه شده است هرگز برابری برای ما کلمه ای نبوده است که از گفتن آن پرهیز کنیم. برابری برای ما تابو نبوده است».

در برنامه ایشان همچنین به برابری جنسیتی و توانمندی زنان هم تاکید شده که مستلزم جبران نابرابری های موجود میان زن و مرد است اما به هر حال تساوی در جمیع جهات هم ممکن نیست و باید تفاوتها را زنان و مردان را بپذیریم اما هرگز نباید این تفاوتها به تبعیض منجر شود.

او همچنین به همه فعالان حوزه زنان پیشنهاد می دهد: «زنان باید نقطه ایده ال خود را هم مشخص کنند؟ آیا در جمع ها و ائتلاف های ما ایده ال ما در این حوزه تعریف شده است بهتر است به این موارد هم فکر کنیم».

کدیور اعلام می کند: «من درباره اصلاح ساختاری و بحث های پیرامون آن اقتناع نشدم اما می دانم که با تغییر رئیس جمهور تغییر در سیاست ها را شاهد خواهیم بود. و واقعا خارج از انصاف است که این همه تغییر در ادبیات کروی را نادیده بگیریم» به گفته او در بیانیه آقای کروی درباره زنان اجرای عدالت و رفع تبعیض و ارتقای مشارکت زنان مورد توجه قرار گرفته است ایشان به توانمندی زنان توجه کرده چون بدون توانمندی زنان نمی توان از آنها انتظار مشارکت داشت».

سوال دیگری که از هر دو نماینده این دو کاندیدا در این جلسه پرسیده شد درباره پیوستن به کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان بود که شجاعی و کدیور هر دو به آن پاسخ تقریبا مشابهی دادند: «با حق شرط و توجه به شرایط خودمان به کنوانسیون می پیوندیم. آنها معتقد بودند که اگر رئیس جمهور هم عملا اعلام کند که بدون قید و شرط به کنوانسیون می پیوندیم امکان عملی اش وجود ندارد چون الان کنوانسیون در مجمع است و رئیس جمهور هم یکی از اعضای این مجمع است».

شجاعی هم در پاسخ به سوال یکی از حاضران در جلسه درباره اینکه چرا صحبت های مهندس موسوی درباره زنان به شفافیت سخنان زهره رهنورد در این باره نیست می گوید: «اینکه خانم رهنورد به عنوان یک حامی فعال وارد عرصه شده و مواضع خود را مطرح می کند خود خیلی از مسائل را می رساند سکوت آقای موسوی هم حاکی از قبول داشتن مواضع ایشان است گستره صحبت های مهندس موسوی زیاد است و بیان های خانم رهنورد درباره زنان این بخش ها را پوشش می دهد»